

A Magyar Katolikus Rádió története

A Magyar Katolikus Rádió – Eger (továbbiakban: MKR) szervezeti felépítése, működési és műsorszolgáltatási gyakorlata, hír- és műsorszolgáltatási elvei mellett áttekintem az adó alapításától napjainkig terjedő időszakát. Bemutatom, melyek azok a változások a rádió életében, amelyek hatással voltak a technikára, a műsorstruktúrára és a személyi összetételre. Szó esik a műsorszolgáltatási tevékenység azon főbb ismérveiről, melyek meghatározzák egy regionális közszolgálati médium életét, így a politikai függetlenség elveiről annak biztosítékairól, tehát a pártatlanságról.

1.1. A Magyar Katolikus Rádió — Eger története alapításától napjainkig

Az MKR az ország első katolikus, regionális közműsor-szolgáltató rádiójaként kezdte meg működését 2000. október 20-án, napi 24 órás sugárzásban az Egri Főegyházmegye területén. A műsorokat elsősorban az északkelet-magyarországi térség (tehát Heves, Borsod, Jász-Nagykun-Szolnok és Hajdú-Bihar megye) mintegy 600 ezer katolikus hallgatója érezheti magáénak. De törekvése, hogy a régióban élő csaknem egymillió emberhez is szóljon, hiszen mint közműsor-szolgáltatónak kötelessége, hogy a mindennapi életben eligazítást nyújtson különböző műsoraival. (Egyébként a rádió Egerben és környékén a 91,8 MHz-es frekvencián, Miskolcon és környékén a 95,1 MHz-es URH frekvencián hallható.)

Seregély István egri érsek alapítóként tette le névjegyét a médium mellett, és mind a mai napig egyik fő életcéljának és hivatásának tekinti az adó működési feltételeinek biztosítását. Az érsek atya szerint rádiónk célja azonos az egyház küldetésével: ez pedig mindenki lelki üdvösségének szolgálata. Ezen evangelizációs alapelv jegyében az MKR minden hétköznapi reggel élőben sugároz szentmisét az egri bazilikából, és természetesen közvetíti a vasárnapi és az ünnepnap szentmiséket is. A rádió úgy szeretné betölteni hivatását, hogy – a hitélet bemutatásán túl – folyamatosan hírt ad a térség lakóinak életéről. Mindezt emberi megközelítéssel, odafigyeléssel teszi, értékadó és értékteremtő műsorokkal. Teszi ezt oly módon, hogy az aktuális és a közéleti események hangzós feldolgozásán túl folytatásos regényeket, hangjátékokat is kínál, gondolatébresztő előadásokat és kerekasztal-beszélgetéseket, valamint színvonalas komoly és könnyűzenét közvetít.

1.2. A rádió munkatársai

A pályázati felhívás (1. számú melléklet) 1999 szeptemberében jelent meg a megyei napilapokban. A pályázók mintegy 90-en voltak, közülük választottak ki 10-15 főt, akik 2000 tavaszától részt vettek egyházi ideológiai, ezen túl rádiós, műsorvezetői-szerkesztési, számítástechnikai és műszaki berendezésekkel kapcsolatos továbbképzéseken. A kiválasztás legfontosabb szempontja az egyházi szemlélet vállalása volt. Előnyt jelentett a hitéletben való jártasság, pl. a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen vagy az Eszterházy Károly Főiskolán folytatott teológiai, hittanári tanulmányok. Plébánosi ajánlólevél minden esetben feltételül volt szabva a személyes meghallgatásnak. A jelenlegi állomány műsorvezető-szerkesztői csapatában mindenki diplomás (ez 15-20 fő), illetve valamely felsőfokú oktatási intézménynek végzős hallgatója.

A munkatársak továbbképzésének idejében megkezdődött az egri érseki palota Érsekudvar felőli szárnyának átalakítása rádiós célokra. Így a leválasztás után kialakították az élő adás lebonyolításához szükséges helyiségeket: stúdió, vezérlő, hírszerkesztői és produkciós szoba, vágóterem stb. 2000. augusztus 20-án – Szent István napján – az akkori főszerkesztő vezetésével került sor a próbaadásra, melynek fő célja a figyelem felkeltése az induló új médium iránt. A sikeres próbaadás után október 20-án szólalt meg másodszor az MKR az északkelet-magyarországi régióban, de ekkor már reggel 6-tól éjfélig kitöltött műsoridővel. Az októberi adáskezddésre rádiónk főszerkesztő nélkül maradt (2. számú melléklet).

A pozíciót az igazgató, Juhász Ferenc atya látta el. Szakmai segítséget Juhász Judit – volt kormánysszóvivő és a Kossuth Rádió volt alelnöke – adott a lelkes, de többségében gyakorlatlan munkatársaknak. Ő szervezte meg a december 31-ig tartó – az élő adás szerkesztése és vezetése mellett történő – szakmai továbbképzést is, melynek lényege, hogy a Kossuth Rádió munkatársai napi 24 órában felügyelték a műsorokat, és közös volt a műsorvezetés is. A továbbképzés ilyen módja kiterjedt a zenei szerkesztőkre, a hírszerkesztőkre és a technikusokra is.

Én magam – többéves rádiós gyakorlat után – októberben, az első adást követően lettem a Magyar Katolikus Rádió főállású alkalmazottja. Nehéz, ugyanakkor tartalmas időszakot tudhattunk magunk mögött a három hónap elteltével. Az októbertől decemberig tartó időszak műsorszerkesztését a következők jellemezték: egy napot két műsorvezető-szerkesztő vállalt, és reggel 6-tól éjfélig ők töltötték meg a műsoridőt. Erről a struktúráról nagyon hamar kiderült, hogy változtatásra szorul, hiszen az a hallgató, aki nem szívesen hallgatja egyik vagy másik műsorvezető hangját, azon a napon be sem kapcsolja a rádiót.

2001. január 1-től újabb változás történt a szakmai vezetésben. Juhász Judit a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia szóvivője lett, míg rádióánk élén két főszerkesztő-helyettes osztotta fel egymás között a tanácsadói teendőket (3. számú melléklet). Az irányításuk időszakában márciustól áttértünk a szerkesztőségi rovatrendszerre, mely nemcsak szervezeti, hanem műsorrendváltozást is eredményezett. A napi adásidőt felosztották a rovatok között, így sokkal színesebb és változatosabb lett a tartalmi kínálat. Az adás fél hatkor kezdődött az aktuális rovat *Napkezdő* c. műsorával. 2001. január 1-től 2002. december 31-ig ez a műsorrend és struktúra volt érvényben.

Újabb szervezeti változásra 2002. január 1-től került sor, mikortól a két főszerkesztő-helyettes helyébe egy új főszerkesztő kapott megbízást *Lázár Ádám* személyében (4. számú melléklet). Az itt tartózkodásának csaknem négy hónapja alatt kidolgozott egy új műsorrendet, melynek bevezetése néhány hónap után megtörtént. Ennek legfőbb jellemzői: az interaktivitás (hallgatók bevonása a műsorfolyamba, játékok, betelefonálások, hozzászólások), a különféle pályázatok által támogatott műsorok indítása (a környezetvédelmi, nevelési, ifjúsági műsorok, nyelvleckék stb.), de az aktuális események kapcsán a műsorvezető-szerkesztők figyelmét ki kellett terjeszteni a külpolitikai és belpolitikai eseményekre is. Mindezt a munkatársak oly módon tették, hogy igyekeztek megtartani, és tükrözni a keresztény szemléletet.

1.3. A rovatok feladata

Aktuális rovat: feladata riportok, tudósítások készítése az országos és a regionális eseményekről. (Fontos része a reggeli adásidőnek a Vatikáni Rádió és a BBC adásainak, továbbá a reggeli szentmise közvetítése is. A figyelmes szeretet jegyében a napi evangéliumot szlovák és roma nyelven is közzéteszük. Katona István püspök úr minden nap gondoskodik arról, hogy hallgatóink megismerhessék a nap szentjét.) Az aktuális rovat munkatársaihoz tartoznak szervezetileg a hírszerkesztők is, az ő feladatuk, hogy felhívják a műsorvezető-szerkesztők figyelmét egy-egy témára.

Közélet rovat: A közműsor-szolgáltatás ennek a rovatnak a munkájában ölt igazán testet. Az általuk megtöltött műsoridőben a munkatársaink arra törekednek, hogy egy-egy választott témát jól körüljárva, több oldalról megvilágítva (gyakori a kerekasztal-beszélgetés 3-4 riportalannyal) tegyék ismertté hallgatóink számára az adott körülményeket, eseményeket.

Irodalmi rovat: A rádió hullámhosszán a hét minden napján hallható esti mese, hétköznapiokon kiegészítve fiataloknak szóló regékkel, mondákkal. Minden hétfőn egy órában folytatásos regényt, szerdánként népszerű, könnyed műfajú irodalmat sugároznak. A felolvasók országosan ismert színészek, akik szívesen fogadják az egri MKR ilyen irányú felkérését. Minden hónap harmadik szombatján este 8 órától színházi közvetítést hallhatnak az

egri egyházmegye rádiójának hallgatói. Az előadások egy részét az egri Gárdonyi Géza Színházban, más részét pedig fővárosi, illetve egyéb teátrumokban (pl. Szeged, Pécs) rögzítik. Lehetnek ezek felolvasóestek, monodrámák, stúdiószínházra írt darabok stb. Az előadást a *Társalgó* című műsorban hosszabb beszélgetés követi a darabban fellépő színészekkel vagy a rendezővel. Az irodalmi rovat munkatársai felelősek a *Nyújtsd a kezed* című sorozat levezetéséért és a szombati *Kávéház* ismert személyiségek stúdióbeszélgetése-
iért.

Egyházi rovat: A mindennapokhoz tartozó egyházi történések, elmélkedések, evangéliumok (magyar, szlovák és roma nyelvű) feldolgozása, felnőtt-, gyermek-, ifjúsági hittan című műsorok felvételeinek lebonyolítása, az *Ökumené* – azaz a testvéregyházak félórája – című műsor vendégeinek meghívása, a beszélgetés felvétele, a *Templomok és történetek* című műsor adásidejének megtöltése. Az egyházi év nagyobb ünnepei idején – így pl. nagyhét, húsvét, pünkösd, karácsony, Nagyboldogasszony napján – az egyházi rovat munkatársai veszik át a műsorszerkesztés legnagyobb részét. Ez azt is jelenti, hogy az egyébként megszokott műsorrend akár napokon keresztül is (pl. nagyhéten) megváltozik, és az ún. ünnepi műsorrendre térünk át, ahol az egyházi műsorokra helyeződik a hangsúly.

Zenei rovat: A zenei szerkesztők feladata, hogy az adásfolyamot megfelelő, hangulatilag odaillő zeneszámokkal töltsék meg. Ennek feltétele, hogy időben értesüljenek a riportok, az adás témájáról, hogy legyen módjuk előkeresni a CD-tárból, illetve a számítógépes hanganyagtárból az éppen szükséges melódiát. Minden délután egy órától feladatuk a *Csendes pihenő* zenei kitöltése, illetve minden hónap negyedik szombatján este 8 órától a zenei rovat munkatársai kötik le hallgatóink figyelmét aktuális zenei koncertekről készült felvételekkel, riportokkal, hírekkel. A vasárnap este 10 órakor kezdődő *Lemezlovas* című műsor kommentárokkal segíti hallgatóinkat egy-egy zeneszerző, illetve együttes munkásságának teljesebb megismerésében. A zenei szerkesztők felelősek ugyanakkor az éjszaka hallható zenei lista feltöltéséért is.

A **műszaki munkatársakról** is kell szólnom: ők a nap 24 órájában állnak munkatársaink rendelkezésére, legyen szó telefonos interjú, helyszíni színházközvetítés rögzítéséről, archiválásról vagy akár a számítógépek üzemen tartásáról.

1.4. Az MKR műsorszolgáltatási szabályzata

Az MKR a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény betartásával körzeti közműsor-szolgáltatást végez. Adásainak teljes műsorideje napi 24 óra, átlagosan havi 720 óra, ebből közszolgáltatási műsor közlésére szánt havi átlagos műsoridő mintegy 650 óra, tehát a teljes műsoridő 90%-a

(benne helyi hírszolgálat a műsoridő 8,3%-a, nemzeti, etnikai és egyéb kisebbségekkel foglalkozó műsorszámok a műsoridő 1,4%-a).

A politikai függetlenség elvei és biztosítékai a katolikus rádiónál:

1. A Magyar Katolikus Rádió – Eger tevékenységét pártoktól és politikai mozgalmaktól függetlenül folytatja, a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságára vonatkozó garanciák alapján. Sem országgyűlési, sem helyhatósági választásokon nem állít és nem támogat képviselőjelölteket.

2. Politikai szervezeteket nem támogathat, tőlük támogatást nem fogadhat el, és – választási kampányidőszak kivételével – politikai hirdetéseket nem közölhet. Itt teszem hozzá, hogy a választási időszakban sem adtunk le politikai hirdetést.

3. A pártok és politikai mozgalmak nézeteiről, tevékenységük alapelveiről tárgyyszerű és pártatlan tájékoztatást ad. Nem vállalja, hogy a különböző pártoknak és politikai mozgalmaknak – jelentőségüktől függetlenül – azonos műsoridőt biztosítson, ha ez a kiegyensúlyozottság feltétlen érvényesülését nem érinti. Politikai műsoraiban az egyenlő távolságtartás és a különböző nézetek bemutatásának elvét követi.

4. Politikai pártok és mozgalmak, országgyűlési és önkormányzati képviselők politikai kommentárjai, hírmagyarázatai vagy jegyzetei nem kapnak helyet a katolikus rádió műsorában. E személyek egyéb politikai jellegű megszólalásakor pártállásukat, illetve az általuk képviselt politikai mozgalom megnevezését a hallgatók tudomására kell hozni.

5. Az MKR sem politikai párttól vagy politikai mozgalomtól, sem központi vagy helyi államhatalmi vagy államigazgatási szervtől, sem pedig azok tisztségviselőitől nem fogadhat el olyan kérést, amely valamely műsorszám tartalmára, időtartamára, műsorkörnyezetére vagy a szerkesztés egyéb elemeire irányul.

A hírműsorokra és közéleti, politikai műsorszámokra a következő szabályok vonatkoznak:

1. A hírműsorokban elsősorban a vételkörzetünkben történő helyi eseményekről kell beszámolni. Itt kell megjegyezni, hogy 2002. január 1-től az említett új főszerkesztő egyre erőteljesebb igénye, hogy a műsorvezető-szerkesztők igyekezzenek megfelelni egy országos hallgatottságú rádióval kapcsolatos nagyobb hallgatói elvárásnak. Ez azt jelenti, hogy témaválasztásban ne álljunk meg a regionális történéseknél, hanem elsődlegesen belpolitikai és külpolitikai irányban is mozduljunk el. A híreket tárgyyszerűen, kommentár és saját vélemény elkülönítésével, jelentőségüknek megfelelő arányossággal kell közölni. Az arra hatáskörrel rendelkező állami szerv által elrendelt hírzárlatot tiszteletben tartjuk, de a hírzárlat tényét hallgatóink tudomására hozzuk.

2. A helyi közéletben felmerülő vitás kérdéseket a különböző álláspontok tárgyilagos, elfogulatlan bemutatóásával közvetítjük, tekintet nélkül az érdekeltek társadalmi státusára. Nem zárkozunk el az ún. kényes kérdések megfelelően udvarias feltevésétől sem.

3. Az esetlegesen felmerülő helyreigazítási igények teljesítéséről a főszerkesztő dönt. Eljárása során különleges figyelemmel köteles a vitatott műsorszámban foglaltak valóságtartalmát sokoldalúan ellenőrizni, a kért – és jogos – helyreigazítást, az esetleges kiegyensúlyozatlanság korrigálásá megvalósító műsorszámot az eredeti közléssel azonos műsoridőben, a lehető legrövidebb időn belül közzétenni. A személyiségi jogokat érintő jogos észrevételek nyomán szükségessé váló helyreigazítás határideje az igény kézhezvételétől számított 8 nap.

4. A rádió törekszik arra, hogy a hírekben, illetve a politikai műsorszámokban, a helyi közéletet meghatározó társadalmi csoportok véleménye is helyet kapjon. Gondosan ügyel arra, hogy a szerkesztés során a műsorba kerülő vélemény egyező maradjon a megkérdezett álláspontjával.

5. A műsorban elhangzó vélemények megfogalmazásukban nem lehetnek durvák, nem sérthetik mások becsületét, jó hírnevét vagy egyéb személyiségi jogait. Az ilyen megfogalmazásokat a szerkesztés eszközeivel, a mondandó lényegének megtartása mellett korrigálni kell. Ha mindez élő adásban történik, és nem valósítható meg, akkor fel kell hívni a hallgató figyelmét arra, hogy az MKR nem azonosul az elhangzottakkal.

1.5. A rádió jövője

Az Egri Főegyházmegye területét lefedő katolikus rádió bejelentette igényét a Hírközlési Felügyeletnél a Petőfi adó által nem használt középhullámú hálózatra. Amennyiben az MKR megnyeri az országos frekvenciára kiírt pályázatot, újabb közszolgálati rádióval bővülne a jelenlegi kínálat. Az MKR munkatársai azon fáradoznak, hogy felkészültségükkel és hozzáértésükkel tovább színesítsék az elektronikus médiumoknál dolgozók palettáját. Ebben segítik őket azok az alapelvek, melyek összefoglalása az 5. számú mellékletben olvasható. A munkájuk akkor igazán sikeres, ha az ebben leírtakat a hallgatók nem csak észreveszik, hanem folyamatos érdeklődésükkel tüntetik ki a Magyar Katolikus Rádiót.

MELLÉKLETEK

31

1. sz. melléklet

Pályázati felhívás!

Regionális katolikus rádió indul Észak-Magyarországon miskolci és egri központtal. Olyan médium megteremtését tervezi az egyház, amely keresztény választ ad korunk kérdéseire. Ehhez újszerű műsorstruktúra, egyházi szemlélet, korszerű gondolkodásmód szükséges. Ezért olyan külső és belső munkatársakat keresünk, akik vállalják a rádió alapításával járó örömeket és gondokat, kreatív gondolkodásúak, hívők, s vonzza őket ez a hivatás. A belső munkatársak esetében kívánatos a felsőfokú végzettség, előnyt jelent a szakmai gyakorlat, illetve a nyelvtudás. A külső munkatársak ezeket az ismereteket munka közben is elsajátíthatják.

Az alábbi műsorok szerkesztésére várunk jelentkezőket:

Információs – világnézeti – társadalmi – politikai – emberközpontú – művészeti és média – humán tudományos – reál tudományos – dramatikus (irodalmi) – szórakoztató műsorok –könnyű- és komoly zenei műsorok.

Az érdeklődők vázolják elképzeléseiket, hogy egy katolikus rádió ezeket a közszolgálati témákat milyen módon dolgozza föl, milyen szerkesztői és riporteri alapelveket alkalmazzon. A jelentkezésben szívesen látnánk a műsorstruktúrára vonatkozó elképzeléseiket is.

A jelentkezéseket 2000. október 15-ig várjuk az Egeri Katolikus Rádió Alapítvány címére:

3300 Eger, Foglár u. 1.

Telefon: 36/310-572, munkanapokon de. 10-12-ig.

A Magyar Katolikus Rádió – Eger szervezeti felépítése

2. sz. melléklet

2000. október 1. – december 31.

Felügyelő bizottság: dr. Berkes László, dr. Kovács Endre, dr. Veres András

Magyar Katolikus Rádió Alapítvány

Alapító dr. Seregély István érsek

Kuratórium: Juhász Ferenc elnök, Kalotai Géza kurátor, Mándy Zoltán kurátor

Igazgató Juhász Ferenc

Igazgató-főszerkesztő: Juhász Ferenc

Műsorkészítés	Adminisztráció	Műszaki osztály
Műsorvezető-szerkesztők (budapesti betanítók, helyi alkalmazottak)	Irodavezető: dr. Gábor László	Műszaki vezető: Szederkényi Tamás
Hírszerkesztők (budapesti betanítók, helyi alkalmazottak)	Gazdasági vezető: Hamar Dénes	Adáslebonnyolító
Bemondók	Könyvelő	Hálózati karbantartás
Zenei szerkesztők	Dokumentáció	Technikusok
Technikusok	Adminisztráció	
	Gondnok	

3. sz. melléklet

2001. január 1. – december 31.

Felügyelő bizottság: dr. Berkes László, dr. Kovács Endre, dr. Veres András

Magyar Katolikus Rádió Alapítvány

Alapító dr. Seregély István érsek

Kuratórium: Juhász Ferenc elnök, Kalotai Géza kurátor, Mándy Zoltán kurátor

Igazgató-főszerkesztő: Juhász Ferenc

Műsorkészítés	Adminisztráció	Műszaki osztály
Főszerkesztő-helyettesek. Czakó Balázs, ifj. Tóth György	Irodavezető: dr. Gábor László	Műszaki vezető: Szederkényi Tamás
Rovatok:	Gazdasági vezető: Hamar Dénes	Adáslebonnyolító
Egyházi: Balázs Zsuzsa	Könyvelő	Hálózati karbantartás
Irodalom: E. Román Kata	Dokumentáció	Technikusok
Zenei: Jászai Patrícia	Adminisztráció	
Aktuális: Herzog Csilla	Gondnok	
műsorvezető szerkesztők, tudósítók, bemondók, hírszerkesztők		

2002. január 1-től

Felügyelő bizottság: dr. Berkes László, dr. Kovács Endre, dr. Veres András

Magyar Katolikus Rádió Alapítvány

Alapító dr. Seregély István érsek

Kuratórium: Juhász Ferenc elnök, Kalotai Géza kurátor, Mándy Zoltán kurátor

Igazgató Juhász Ferenc

Igazgató: Juhász Ferenc

Műsorkészítés	Adminisztráció	Műszaki osztály
Főszerkesztő: Lázár Ádám	Irodavezető: dr. Gábor László	Műszaki vezető: Szederkényi Tamás
Rovatok:	Gazdasági vezető: Hamar Dénes	Adásleboncolító
Egyházi: Balázs Zsuzsa	Könyvelő	Hálózati karbantartás
Irodalom: E. Román Kata	Dokumentáció	Technikusok
Zenei: Jászai Patrícia	Adminisztráció	
Aktuális: Zlinszky Ferenc	Projekt felelős, marketing, értékesítés	
Tudósítók: Zlinszky Ferenc		
közélet: Papp Péter		

5. számú melléklet

Hogyan közelítsünk másokhoz – egyházi rádió munkatársaként?

1. Készülj a témára – mert az egyház felkészült
2. Ne késs le a megbeszélte időpontról – az egyház soha nem számíthat későjövőnek (ez alacsonyrangúság)
3. Légy udvarias – mert az egyházban ez íratlan szabály
4. Mutass személyes érdeklődést is – mert az egyház mindenki felé nyitott
5. Adj és ne kérj esélyt – mert az egyház mindig nagylelkű
6. Ne mutass többet a partnernél – mert az egyház súlya úgy is nyomasztó lehet számára
7. Tudd hogy mit akarsz – mert az egyházzal mindenben él egy kép, talán javul
8. Kerüld a túlzásokat – mert az egyház holnap is akar mondani valamit
9. Dicsérj őszintén – mert az egyház véleménye mértékadó
10. Ne tartsd magadnak az utolsó szó jogát – az egyháznak van ideje szólni még
11. Mai interjú alanyoddal holnap más is szívesen beszélgetne. Hagyd meg az esélyt mindkettőjüknek!

(Abelard nyomán)